

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <i>IV/1783 - 3 / 2022</i>	
Eltérít: <i>2022 OKT 05.</i>	
Példány: <i>1</i>	Kezelőiroda:
Melléklet: <i>db</i>	<i>du</i>

Magyarország Alkotmánybírósága

Ügyszám: IV/01783/2022.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

indítványozó, az Abtv. 26. § (2)

bekezdés alapján 2022.08.02. napján beérkezett alkotmányjogi panasz beadvánnyal kapcsolatban az alábbi

alkotmányjogi panasz kiegészítést

terjesztem elő:

Az alkotmányjogi panaszomban foglalt indítványokon *túlmenően* ezúton kérem azt is, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg az új KATAtv. alábbi rendelkezéseinek Alaptörvény-ellenességét is:

- 4. § (6) bekezdése és 15. § (1)-(2) bekezdései az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe (kellő felkészülési idő) ütköznek,
 - 2. § 1. és 2. pontjai, valamint a 26. § d), e) és f) pontjai ellentétesek az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésével (jogállamiság elve, különös tekintettel a kellő felkészülési idő követelményére és a jogszabályok elfogadása előtti társadalmi egyeztetési kötelezettségre), az Alaptörvény II. cikkével (emberi méltósághoz való jog) és az Alaptörvény II. cikkére tekintettel az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére (emberi méltósághoz való jogból fakadó törvény előtti egyenlőség sérelme),
 - 5. § (1) bek. g) pontja, valamint 5. § (2) és (3) bekezdés,
- és semmisítse meg azokat.

Abban az esetben pedig, ha a Tisztelt Alkotmánybíróság a jelen iratban-, illetve az eredeti, 2022.08.01. napján előterjesztett kérelmemben foglaltak közül egyiknek sem tud helyt adni, úgy indítványozom, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (1) bekezdés és 46. § (2) bekezdés c) pontjára tekintettel hívja fel az alaptörvény-ellenes mulasztást elkövető Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának az Alkotmánybíróság határozatának Magyar Közlönyben való közzétételét követő meghatározott időn belül tegyen eleget.

Kérelmem kiegészítése mellett ezúton érdemi **észrevételt** kívánok tenni az alkotmányjogi panaszom vonatkozásában az Alkotmánybíróság honlapjára felkerült, Varga Mihály pénzügyminiszter úr 2022.09.19. napján kelt „amicus curiae” beadványában foglaltakra, melynek megfelelő figyelembevételét ezúton kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságtól.

Nyilatkozom, hogy az alkotmányjogi panaszban foglalt érvelést teljes egészében fenntartom, és azt az alábbiakkal kívánom kiegészíteni.

Az „amicus curiae” jogi megítélése

Az „amicus curiae” kifejezés eddig elsősorban az angolszász jogrendszerből volt ismeretes. Az Egyesült Államok jogrendszerében sem formailag, sem pedig szervezetileg nem válik el az alkotmánybíráskodás a rendesbírásgtól, így az alkotmánybíráskodás a Legfelsőbb Bíróság (SCOTUS) hatásköre. Az „amicus curiae” elsősorban kiemelt társadalmi érdeklődésre számot tartó-, és elvi jelentőségű ügyekben jellemző (pl. abortusz, azonos neműek kapcsolatának jogi megítélése, stb.). Ilyen esetekben az eljárásban formailag közvetlenül nem érintett, peres félnek nem minősülő külső szereplők (sem nem felperes, sem nem alperes), tipikusan társadalmi-, és érdekvédelmi szervezetek „amicus curiae” beadványok keretében szokták érveiket előadni a SCOTUS részére.

Ha magyar jogrendszerbeli analógiát keresünk erre, akkor leginkább a Pp. 41. § szerinti beavatkozó feleltethető meg ennek. Azonban a magyar jogrendszerben ettől jelentősen eltérő tartalommal került bevezetésre az „amicus curiae” jogintézménye.

A törvény szerint ennek lényege, hogy ha a jogszabály megalkotója, illetve a törvény kezdeményezője – figyelemmel arra is, hogy az ügy a személyek széles körét érinti-e – az üggyel kapcsolatos álláspontjáról az Alkotmánybíróságot tájékoztatni kívánja, véleményét az érintett indítvány közzétételétől számított 30 napon belül – soron kívüli eljárás esetén 15, illetve az Alaptörvény 6. cikk (8) bekezdése szerinti eljárásban öt napon belül – megküldi az Alkotmánybíróságnak.

Tehát míg az amerikai jogrendszerben az „amicus curiae” a civilszféra eszköze, addig a magyar jogrendszerben az alkotmánybíráskodás esetén a jogalkotó, illetőleg a törvény kezdeményezőjének, tipikusan tehát a kormánynak az eszköze arra, hogy az alkotmányjogi panasz elutasítása melletti érveket előadja.

Ennek azonban kardinális jelentősége van, hiszen amennyiben egy ilyen „amicus curiae” érkezik éppen a jogszabályt kezdeményező kormányzattól, illetve a jogalkotótól, ez azt eredményezi, hogy az alkotmányjogi panasz eljárás egyfajta kvázi **kontradiktórius** jelleget ölt, ahol a kormányzat kvázi alperesi pozícióba kerül, és az „amicus curiae” analóg módon egyfajta „ellenkérelem” szerepet kap.

Ennek megfelelően pedig, mint ahogy a polgári perben a kereseti kérelem, és az ellenkérelem jelöli ki a jogvita kereteit, megítélésem szerint egy ilyen esetben, analóg módon, az alkotmányjogi panasz eljárás során is kiemelten figyelembe kell venni - a törvény miniszteri indokolása mellett - az „amicus curiae” beadványban foglaltakat, amennyiben azok adott esetben éppen az indítványozó segítségére is szolgálhatnak.

Jelen eljárásban, megítélésem szerint az általam előadott jogi érvelést erősíthetik ugyanis ezen beadványban foglaltak, amennyiben tisztázza, hogy milyen célok, és milyen szempontok szerint került a támadott jogszabály éppen így, ezen tartalommal megalkotásra.

Az indítvány befogadhatóságának vizsgálata

Az „*amicus curiae*” beadvány szerint az alkotmányjogi panaszom indokolása hiányos, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint több, általam megjelölt alaptörvényi hivatkozás kapcsán hiányosnak értékeli az előadott érvelésemet. Ennek kapcsán észrevételezem, hogy a főtítkári előkészítő eljárás során nem hívtak fel indítványom kiegészítésére, ennek megfelelően indítványom eleget tesz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában meghatározott követelménynek. Ezen túlmenően jelen beadványomban érvelésemet e tekintetben kiegészítem.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy alkalmazzon e tekintetben méltányos, indítványozóbarát megközelítést, szükség esetén pedig hívjon fel indítványom kiegészítésére.

Az Alkotmánybíróság hatáskörének vizsgálata

Az „*amicus curiae*” beadvány elsősorban azon alaki kifogással kíván élni indítványom érdemi elbírálása ellenében, miszerint az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésére tekintettel a T. Alkotmánybíróságnak főszabály szerint a támadott jogszabály tárgyára tekintettel, annak az Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg.

Megítélésem szerint ez az érvelés jelen esetben nem helytálló, mivel az indítványomban támadott jogszabály éppen az Alaptörvény e cikkében konkrétan felsorolt alapjogok sérelmét is megvalósítja. E körben ismételten előadom, hogy megítélésem szerint a támadott jogszabály, illetve annak általam megjelölt rendelkezései egyrészt konkrétan, és közvetlenül is sértik az emberi méltósághoz való jogot. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata alapján az általános személyiségi jog jellegéből, anyajog mivoltából eredően az emberi méltósághoz való jog olyan szubszidiárius alapjog, amelyre mind az Alkotmánybíróság, mind más bíróságok minden esetben hivatkozhatnak az egyén autonómiájának védelmében, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.

A hátrányos megkülönböztetés tilalma [Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdése] pedig az emberi méltóságból szorosan levezethető alapjogot, az egyenlő bánásmód

követelményét védi, így megítélésem szerint az Alkotmánybíróságnak már csak ez alapján is hatásköre van a támadott jogszabály Alaptörvény-ellenességének érdemi vizsgálatára.

Az emberi méltóság védelme megköveteli azt is, hogy az állam tartózkodjon olyan intézkedések törvénybe foglalásától, amelyek alkalmazása — a jogszabályi környezetből felismerhetően — súlyosan veszélyezteti a magánszemély és a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését [73/2009. (VII. 10.) AB határozat, ABH 2009, 735, 741.]. Az Alkotmánybíróság a magánszemély megélhetésének a veszélyeztetését a jelen esetben nem abban az értelemben használja, mint ahogyan azt az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) teszi, hanem az emberi méltóság védelméhez való alapvető joggal kapcsolatban.

E körben ismételten hivatkozom a 37/2011. (V. 10.) AB határozatra, melynek értelmében az adóztatás módjának, mértékének, hatálybalépésének szabályai felvethetik közvetlenül az emberi méltóság sérelmét is, hiszen egy ilyen metódus az egyén autonómiájába való illetéktelen állami, közhatalmi beavatkozásnak minősül. Ezen eljárásban az Alkotmánybíróság éppen erre hivatkozva érdemben vizsgálta egy adótörvény Alaptörvény-ellenességét, a 37. cikk (4) bekezdésében foglalt hatásköri korlátozás ellenére.

Ezen túlmenően az Alaptörvény 37. § (4) bekezdése lehetővé teszi az érdemi alkotmánybírósági vizsgálatot, és a jogszabály megsemmisítését akkor is, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek, és a társadalmi egyeztetés és a felkészülési idő hiánya is ide sorolandó.

Megítélésem szerint egy jelen esethez hasonló ügyben fokozottan indokolt, hogy a jogalkotó legalábbis az alkotmányos minimumkövetelmények megtartása mellett alkossa meg az adózással kapcsolatos jogszabályokat, és ezek az Alkotmánybíróságtól érdemben kikényszeríthetők legyenek.

Mivel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény *egészét* kizárólagosan, és mindenkire kötelező hatállyal jogosult értelmezni, így az Alkotmánybíróságnak jogában áll a 37. cikk (4) bekezdésében foglalt korlátozást kevésbé megszorítóan értelmezni, és a „Kompetenz-Kompetenz” jellegből fakadóan indítványozóbarát módon alkalmazni, amit ezúton tisztelettel kérek az Alkotmánybíróságtól.

Értékelni kell azt a körülményt is, hogy a társadalomnak az Alaptörvénybe, az államba, és a jogbiztonságba való hitét is erősítené, amennyiben a Tisztelt Alkotmánybíróság érdemben vizsgálná a társadalom jelentős részét súlyosan hátrányosan érintő új KATAtv. Alaptörvény-ellenességét.

Figyelembe veendő tény az is, hogy ilyen korlátozás az EJE vonatkozásában nem áll fenn, bármely törvényt vizsgálhat, ha az Egyezményben foglalt valamelyik jog sérelmét állítják. Amennyiben pusztán alaki okokból az Alkotmánybíróságnak nem volna lehetősége a támadott jogszabály Alaptörvény-ellenességét érdemben megvizsgálni, úgy a jogalanyok kénytelenek lennének az EJE-hez fordulni, hiszen ez azt jelentené, hogy a hazai jogrendszerben nem áll rendelkezésre hatékony jogorvoslati eljárás.

Az indítvány érdemére vonatkozó álláspont

Az „*amicus curiae*” beadványában a pénzügyminiszter úr akként érvel, hogy a KATA adónem, annak kétségtől kedvezményes voltára való tekintettel, egyfajta „*ex gratia* juttatásnak” tekintendő, melyre senkinek sincs az Alaptörvényben meghatározott alanyi joga.

Megítélésem szerint ez az érvelés megalapozatlan, összemossa a „kedvezményes adónem” és az „adókedvezmény”, valamint az „állami juttatás” fogalmát.

A KATA kétségtől egy kedvezményes adónem, különösképp, ha a többi, a vállalkozások számára rendelkezésre álló adónemekkel hasonlítjuk össze. Azonban abból, hogy egy adónem, adózási forma kedvező feltételeket kínál, még nem minősül „*ex gratia* juttatásnak”.

Kétségtől vannak olyan állami juttatások, vagy elismerések, amelyek egyedi, diszkrecionális alapon kerülnek megítélésre. Például senkinek nincs alanyi joga a Kossuth-díj odaítélésére, pusztán attól, hogy akár objektíve nézve kiemelkedő művész.

Azonban egy adónem, pusztán azért, mert az adózókra nézve kedvező és könnyített feltételeket állapít meg, nem tekinthető ilyen jellegű „*ex gratia* juttatásnak”. Az adónemek szabályai ugyanis absztrakt módon, normatív és általános jelleggel kerülnek meghatározásra, és nem pedig egyedi esetekre mintegy diszkrecionális alapon.

A jogalkotónak természetesen széleskörű joga van az adónemek feltételeinek meghatározása tekintetében, azonban bizonyos Alaptörvényben meghatározott feltételek betartása minden esetben kötelező a jogalkotóra nézve, melyek jelen esetben sérültek, és ezt nem lehet egy afféle „az Úr adta, az Úr vette el” érveléssel figyelmen kívül hagyni.

Jelen esetben a jogalkotó jogában áll fenntartani, vagy épp eltörölni a KATA adónemet, de annak megszüntetése esetén is be kell tartani a megfelelő felkészülési idő követelményét, annak megtartása mellett pedig köteles annak részletszabályait akként megalkotnia, hogy pl. indokolatlan megkülönböztetést ne alkalmazzon, ellenkező esetben Alaptörvény-ellenes jogalkotást valósít meg.

Az új KATAtv. kidolgozásának indokai

Az „*amicus curiae*” beadvány részletezi, hogy a Pénzügyminisztérium álláspontja szerint mi okból volt szükség a támadott jogszabály megalkotására. Ennek során elsősorban a „bújtatott” foglalkoztatásra hivatkozik.

A kormányzat álláspontja szerint a KATA adónemet választók jelentős, ám konkrétan meg nem nevezett hányada, tényleges munkaviszony jellegű foglalkoztatásban állt, vagyis színlelt szerződés keretében gyakorolta a tevékenységét.

Ennek kapcsán a pénzügyminiszter úr elsősorban azon adatokra támaszkodik, hogy a KATA-ra áttérők jelentős hányada előzőleg munkaviszonyban végezte a tevékenységét. Ez az érvelés azonban megítélésem szerint nem helytálló.

Egyrészt a régi KATAtv. 14. §-a részletesen rögzítette azokat a szabályokat, amelyek alapján megállapítható lett volna a bújtatott foglalkoztatás, és az a tény, hogy ezek célzott ellenőrzését az adóhatóság elmulasztotta, nem értékelhető azon állampolgárok terhére, akik a korábbi szabályokkal összhangban, jogszerűen és jóhiszeműen választották és alkalmazták a KATA-t.

Önmagában az a tény, hogy valaki a vállalkozói tevékenységét megelőzőleg munkaviszonyban állt, nem bizonyítja, hogy onnantól is ugyanúgy, ugyanazt a tevékenységet végezte, ezzel ténylegesen megsértve a régi KATAtv. rendelkezéseit is.

Saját példámból kiindulva, mielőtt KATA adónemet választó egyéni ügyvéd lettem, azt megelőzően ügyvédjelöltként értelemszerűen munkaviszonyban álltam, majd a jogi szakvizsga sikeres teljesítését követően egyéni ügyvédként, az Szja. tv. szerint egyéni vállalkozóvá válva választottam a KATA-t. Bár a KATA választását megelőzően csakugyan munkaviszonyban álltam, mégis aligha mondhatja bárki, hogy pusztán ezen tényből arra kéne következtetni, hogy pusztán ugyanazt a korábbi tevékenységet végeztem tovább, csupán színleg vállalkozói tevékenység keretében, pláne, hogy ügyvédjelölti munkaviszonyom megszűnését követően semminemű bevételem nem származott korábbi munkáltatómtól.

Ezen túlmenően az egyéni ügyvédi tevékenységet az Üttv. rendelkezéseiből fakadóan egyébként sem lehet munkaviszony keretében végezni, így ez az érvelés teljességgel megalapozatlan az indítványozó vonatkozásában. Továbbá az is elmondható, hogy az eddig a KATA-t jogszerűen választó egyéni ügyvédek is túlnyomórészt a lakosságnak szolgáltattak (B2C), mégis elzárták őket a KATA választása alól, holott az adórendszeren belül nincs ésszerű indok arra a megkülönböztetésre, hogy a nyilvántartó hatóságon múljon, hogy az új KATA-t választhatja-e valaki.

Így az a tény, hogy a Pénzügyminisztérium elsősorban a „bújtatott foglalkoztatással” indokolja az új KATAtv. megalkotását, csak megerősíti azt a tényt, hogy az indítványozót

alapjogsérelem érte, hiszen ebben az esetben ez a tény fogalmilag kizárt. Gyakorlatilag ez a beadvány egyfajta beismerése annak, hogy gyakorlatilag **mások** jogsértése miatt „kellett” nekem súlyos joghátrányt elszenvednem, tehát egyfajta **kollektív büntetésről** van szó.

De ha nem csak a saját példámot nézem, abban az esetben sem lehet arra a következtetésre jutni, hogy pusztán azért, mert valaki munkaviszonyból váltott KATA-s vállalkozásra, úgy ténylegesen bújtatott foglalkoztatás valósult meg. Könnyen lehet az is, hogy egészen más tevékenységbe kezdett, vagy épp tevékenysége végzésének formáit és feltételeit érdemben és ténylegesen megváltoztatva, immár megfelelt volna a régi KATAtv. feltételeinek, amelynek következetes betartatása is alkalmas lehetett volna arra, hogy a visszaélőket kiszűrjék.

A beadványban sérelmezett körülmények orvoslására a kormánynak, illetve a jogalkotónak számos egyrészt gazdaságilag nézve is célszerűbb, továbbá alkotmányos kritériumok alapján nem vitatható eszköz állt volna rendelkezésre. Egyrészt lecsökkenthették volna a KATA értékhatárát, ehelyett épphogy megemelték 12-ről 18 millió forintra. Felemelhették volna a havonta fizetendő tételes adó összegét, akár százalékos elemet is beépítve. Az adóhatóság az elektronikus számlák alapján egy algoritmus útján észlelhette volna, hogy a bevételek túlnyomó része csupán néhány kifizetőtől érkezik, amely esetén célzatosan megvizsgálhatta volna a tevékenység végzésének tényleges kereteit.

Olyan megoldás is elképzelhető lehetne, hogy az Art. szerinti kifizető befogadhatna kisadózói számlát, de ez alapján nem illethné meg a kifizetőt semmiféle adólevonási jog, vagyis az ilyen a számlát befogadó kifizető adóalapját az ilyen számla összege nem csökkentené, amely kizárná, hogy ilyen fiktív vállalkozást kizárólag azért hozzanak létre, hogy az „számlagyárként” működjön.

Azzal, hogy a jogalkotó a „fűnyíróelvet” alkalmazta, megsértette az „*abusus non tollit usum*”-, valamint az alkotmánybíráskodás gyakorlatában következetesen alkalmazott szükségességi-arányossági elvet.

Az új KATAtv. 5. § (1) bek. g) pontja, valamint 5. § (2) és (3) bekezdése értelmében az új KATA-s vállalkozó **KIZÁRÓLAG** nem Art. szerinti kifizetőtől szerezhetne bevételt, azonban ez egyrészt életszerűtlen, másrészt „ágyúval verébre” jellegű, jogbiztonságot sértő rendelkezésnek minősül. Ráadásul az „amicus curiae” beadványban foglaltakkal is ellenkezik, hiszen szerint „*ez az adónem egyértelműen elsősorban a lakosságnak értékesítő (B2C)*” vállalkozások számára készült, holott a törvény szerint nem csupán „elsősorban”, hanem **kizárólag** a „lakosságnak” lehet értékesíteni.

Az, hogy kizárólag a taxis személyszállítás a kivétel, szintúgy diszkriminatív, és nagyon is káros társadalmi üzenetet is hordoz.

Az így megalkotott jogszabály tehát több tekintetben alapjogot sértő, és a részletszabályok alapján elmondható, hogy a beadványban részletezett azon elvet is sérti, miszerint az adókötelezettség megállapításának az alapját leginkább az adott alanyi kör teherbíró képessége határozza meg.

Az pedig, hogy a támadott jogszabály formailag nem a régi KATAtv. módosító törvénye, hanem technikailag nézve új adónem, ez pusztán szofizma, tartalmát tekintve a régi KATA-val azonos, nem pusztán hasonlóságról beszélhetünk.

Figyelembe kell venni azt is, hogy egyáltalán nem törvényszerű, hogy egy KATA-s egyéni vállalkozó „pont” 12.000.000 bevételt szerezzen minden évben, amely esetében ténylegesen egy nagyon kedvező, mindössze 5 %-os mértékű adóbevételről beszélhetünk. Szemben a munkaviszonyban állókkal, akiknek a munkabérük jórészt stabil, a vállalkozók esetén a bevétel mind lefelé-, mind pedig felfelé fluktuálhat. Azonban mihielyest a kisadózó vállalkozó bevétele átlépné az alanyi ÁFA-mentesség 12 millió forintos határát, máris nem olyan kedvező még a KATA sem. Hiszen szemben az egyszerűsített vállalkozói adóval (EVA), a KATA-s vállalkozó nincs ex lege kivéve az Áfatv. szerinti adóalanyiság hatálya alól, ami B2C ügyletek esetében törvényszerűen nem azt fogja eredményezni, hogy a kifizető ügyfél fog 27 %-al többet kifizetni, hanem a vállalkozónak marad annyiaval kevesebb a vállalkozása működtetésére, és személyes szükségletei fedezésére. Illetve ez esetben számolni kell az ekkor előálló rendszeres ÁFA-bevallási kötelezettséggel, és pénzforgalmi számlanyitási kötelezettség miatt előálló további súlyos terhekkel. Mindez együttesen egy kisvállalkozó esetén az elvárható mértéket messze meghaladó adózási- és számviteli ismereteket, és adminisztrációt igényel.

Ez súlyos hibája mind régi, mind pedig az új KATA-nak, ami a vállalkozások növekedésének gátját képezte, hiszen az alanyi ÁFA-mentességi határ közeledtével sok vállalkozó inkább lemondott újabb bevételekről, megbízásokat utasított vissza. A többletbevétellel azt kockáztatta ugyanis, hogy a jövőre nézve még kisebb bevétele marad, hiszen ezt következő évekre már nem is csak a 12 millió forint feletti bevételre nézve, hanem *egészére* nézve kerül az ÁFA-körbe. Ez a szabályozás pedig ellentmond minden gazdasági logikának, hiszen ha a sávós jövedelemadózással vonjuk párhuzamba, ahol mindig csak a következő sávon felüli rész után fizetendő a magasabb adó, addig az ÁFA esetében így könnyűszerrel előfordulhat, hogy a nagyobb bevétel végül kisebb jövedelmet eredményez. Ennek következtében sok vállalkozó arra kényszerült, hogy az alanyi ÁFA-mentesség határán „toporogjon”.

Álláspontom szerint megfontolható lett volna a jogalkotó részéről az EVA-hoz hasonlóan a KATA-t is akként szabályoznia, hogy az ilyen vállalkozók ne legyenek alanyai az általános forgalmi adónak. Továbbá az ügyvédség számára súlyos, és indokolatlan terhet jelent az is, hogy 2003.01.01. napja óta tevékenységük az Áfatv. szerint nem tartozik a tárgyi adómentesség alá tartozó szolgáltatásnyújtások köre.

Viszont az ügyvédi tevékenység éppen akkor került a tárgyi áfamentesség alól, amikor bevezetésre került az EVA, amit akkoriban az ügyvédség jelentős része választott, és ami alapján továbbra sem voltak az EVA-t választó ügyvédek az általános forgalmi adó alanyai. Most viszont nem áll rendelkezésünkre sem a KATA, sem az EVA, sem pedig a tárgyi áfamentesség, és az EKHO választására sem jogosultak az ügyvédek, tehát minden téren a lehető leghátrányosabb helyzetbe kerültünk.

Összességében elmondható tehát, hogy ügyvédségre vonatkozó adóztatási szabályok kedvezőtlenebbek, mint a rendszerváltás óta valaha.

Ezen túlmenően a körülményeket összességében való értékelése útján szükséges megvizsgálni, hogy mit jelent a gyakorlatban az érintett adózókra nézve ez az általános közteherviselési szabályrendszer hatálya alá való ún. „áttérelődés”. Amennyiben az egyéni ügyvédek, és más egyéni vállalkozók számára „ajánlott” átalányadóztatás feltételeit nézzük, az alábbi észrevételeket kell tenni.

Először is, megítélésem szerint Alaptörvény-ellenes az a szabályozás, miszerint a vonatkozó jogszabályok a járulékfizetés tekintetében nem tesznek különbséget a munkaviszonyban állók-, és az önfoglalkoztató egyéni vállalkozók közt. Mindez azt eredményezi, hogy azon hónapokra nézve, amikor a vállalkozónak semmiféle bevétele nem keletkezik, akkor is köteles a minimálbér járulékfizetési kötelezettséget teljesíteni.

Ennek eredménye az, hogy mindazok a vállalkozások, amelyeknek bevétele egyenetlenül oszlik el, még súlyosabb effektív adóemelést szenvednek el. Alapesetben egy 12 millió forint bevételt szerző átalányadózó 40 %-os költséghányad mellett, főállású, szakképesítéshez kötött tevékenység esetén évi 600.000 forint helyett 2.962.250 forint járulékot és adót kell fizetnie, ami közel ÖTSZÖRÖS emelést jelent. Azonban ha ugyanez a bevétele egyenetlenül oszlik el, az összehasonlítás még drasztikusabb. Ha *ad absurdum* mind a 12 millió forintos bevételt januárban szerezné meg, majd egész hátralevő évben semmiféle bevételt nem szerezne, akkor már évente 3.737.375 forint adó- és járulékfizetési kötelezettsége keletkezne, ami a KATA-hoz képest több, mint HATSZOROS emelést eredményez. Megítélésem szerint ez az elvárhatóságot messze meghaladó mértékű, konfiskáló jellegű emelésnek tekinthető.

Ez szintúgy ellentmond azon elvnek, miszerint a minimálbér célja a munkavállalók jövedelmi viszonyainak javítása, addig az általános közteherviselési szabályrendszer hatálya alatt álló egyéni vállalkozók esetén nem veszik figyelembe, hogy itt önfoglalkoztatásról van szó, így a minimálbér folyamatos emelése kizárólag hátrányos rájuk nézve, egyszerűen a járulékfizetési kötelezettségeik emelkedését eredményezi, ugyanakkora, vagy akár kisebb tényleges bevétel mellett.

Az ügyvédség esetében ez még fokozottabban jelentkezik, ráadásul három okból is:

A) Az ügyvédi tevékenység csak főfoglalkozás keretében végezhető, addig a többi egyéni vállalkozónak számos egyéb megoldás áll rendelkezésre, hogy járulékfizetési kötelezettségét csökkentse, pl. akként, hogy tevékenységét mellékállásban végzi.

B) Az ügyvédek esetében értelemszerűen jogi végzettséghez kötött a végzett tevékenység, ilyen esetben pedig a szociális hozzájárulási adó és társadalombiztosítási járulék minimuma ebben az esetben nem a minimálbér, hanem a garantált bérminimum után fizetendő. Számszerűsítve ez jelenleg azt jelenti, hogy 66.250 Ft helyett 86.125 Ft fizetendő havonta akkor is, ha az adózónak semmiféle bevétele nem keletkezik. Álláspontom szerint ez a megkülönböztetés is diszkriminatív, és Alaptörvény-ellenes, hiszen gyakorlatilag a végzettsége miatt bünteti –többek közt- az ügyvédséget.

C) Míg az Evecv. szerinti egyéni vállalkozók jogszerűen megtehetik, hogy azon időszakokra nézve, amikor bevételeik nem keletkezik, egyszerűen, az Ügyfélkapun gyakorlatilag egy kattintással szüneteltetik vállalkozásukat, addig az ügyvédi tevékenység szünetelésének jóval szigorúbbak a szabályai. Bár ez az Art. 15 §-ából nem explicite következik, az adóhatóság csupán abban az esetben teszi lehetővé adózási szempontból a vállalkozás szünetelését, hogyha azt díjfizetés ellenében a területi ügyvédi kamara elnöke engedélyezi, tehát nem lehet „csak” adózási szempontból szünetelni.

Nem lehetséges tehát az, hogy ha az év egy bizonyos szakaszára nézve, amikor nem várható bevétel, legalább szüneteltessék a vállalkozásukat adózási szempontból, és így a garantált bérminimum után fizetendő, rendkívül magas járulékok alól mentesüljenek, hiszen ez egyúttal azt eredményezné, hogy a folyó eljárásaikat is át kellene adniuk.

Tehát a többi, az ügyben releváns jogszabály megfelelő „összeolvasásával”, mindezeket összességében értékelve, megállapítható, hogy az ügyvédséget még a többi vállalkozóhoz képes is aránytalanul sújtja a KATA adózási nemtől való elzárásuk, amely egy közvetett diszkriminációt valósít meg.

Eddig is volt egy társadalompolitikailag – megítélésem szerint rendkívül egészségtelen – eltolódás, tendencia a fehérgalléros szakmáktól a kékgalléros hivatások irányába.

Az, hogy Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke fogalmazott meg javaslatokat az ügyvédség számára, az azért is abszurd, mivel az ügyvédségnek saját kamarája van, az MKIK elnökének pedig semminemű illetékessége nincs ennek vonatkozásában.

Mivel az új KATAtv. a törvénytervezet benyújtását követő napon lett elfogadva, értelemszerűen nem valósulhatott meg az, hogy az érintettek és képviselőik érdemben reagálhattak volna a konkrét jogszabálytervezetre.

Álláspontom szerint az ügyvédség egészét érintő hátrányos adójogszabály-változás előtti egyeztetések elmaradása súlyosan sérti azokat az egyéni ügyvédeket, akik akár

hosszú éveken át ebben az adózási formában működnek, és ügyvédi irodák tagjait, akikre a 2017. évi CLVII. törvényt alkotó Országgyűlés éppen az egyéni ügyvédekkel azonos elbánás elve miatt alkotott szektorálisan azonos adójogi jogszabályokat. Az alkotmányjogi panasszal támadott KATAtv. elfogadására azonban az ügyvédi kamarák előzetes megkeresése, bármiféle egyeztetés lefolytatása nélkül került sor. Súlyosan sérült tehát a KATAtv. egészének elfogadása tekintetében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvének minőségi követelménye a társadalmi egyeztetési kötelezettség elmulasztása okán.

Hátrányos megkülönböztetés tilalma

A pénzügyminiszter úr „*amicus curiae*” beadványában helytállóan rögzíti, hogy „egy adott alanyi körre vonatkozó adókötelezettség megállapításának az alapját leginkább az adott alanyi kör teherbíró képessége határozza meg.” Ezt az elvet rögzíti az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdése, valamint a pénzügyminiszter úr által hivatkozott alkotmánybírósági határozatok is (3047/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [38]; legutóbb: 3090/2019. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [37]).

Amennyiben elfogadjuk ezt kiindulópontként, akkor megállapítható, hogy az új KATAtv. ténylegesen egyáltalán nem az adózók bevétele alapján differenciál, nem az adózók körének tényleges teherbíró képessége alapján állapítja meg az adónemet választani jogosultak körét, tehát egymással összehasonlítható jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányosan elfogadható indoka lenne.

Az új KATAtv. 1. § (1) bekezdése az Szja. tv. egyéni vállalkozói fogalmához képest szűkebb definíciót alkalmaz, amennyiben csak az Evec tv. szerinti egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő egyéni vállalkozók számára teszi lehetővé az új KATA választását. Az Evec tv. 2. § (2) bekezdésének c) pontja értelmében vannak kivéve az ügyvédi tevékenység gyakorolói az Evec tv. hatálya alól, és pusztán ezért nem szerepelnek az egyéni vállalkozói nyilvántartásban.

Ügydöntő azonban rögzíteni, hogy ennek – mint azt az Evec tv. miniszteri indokolása is rögzíti – ennek kizárólag az érintett szakmákra vonatkozó speciális jellegű szabályozási igény az oka, nem pedig azon percepció okán, hogy ezeket „magasan képzett, magas hozzáadott értékű tevékenységet végző vállalkozóknak” kell tekinteni.

Adózási szempontból semmilyen különbség nincs egy Evec tv. szerinti egyéni vállalkozó, és pl. egy ügyvéd között. Az általuk végzett tevékenységtől függetlenül, ami adózási szempontból releváns, hogy üzletszerű tevékenységet végez, melynek keretében bevétele keletkezik. Még a munkavégzés jellege sem különbözik annyira, hiszen számos, az Evec tv. hatálya alól nem kivett tevékenységre igaz lehet, hogy szintúgy magasan képzett, magas hozzáadott értékű tevékenységet végez.

A megkülönböztetés tényleges alapja mindössze annyi, hogy míg az egyik vállalkozó az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szerepel, a másik az ügyvédi kamarai nyilvántartásban, azonban ez a különbségtétel nem tekinthető alkotmányosan megalapozottnak.

A teherbíró képességet ugyanis a bevétel mértéke, és pedig nem a képzettség vagy a vállalkozás jellege, illetve elnevezése határozza meg.

Ezen túlmenően teljességgel megalapozatlan az a percepció, hogy az ügyvédséget kollektíve kiemelkedő jövedelmi viszonyokkal rendelkezik, amely megalapozza, hogy őket generálisan elzárják egy adónem választásától. Valóban gyakori az az általánosító vélemény, hogy pl. az ügyvédek drága autóval járnak, drága órákat hordanak, és az átlaghoz képest lényegesen jobb anyagi körülmények közt élnek. Még kormányzati körökből is érkeztek olyan hírek és pletykák, miszerint az új KATAtv. megalkotása során abból indultak ki, hogy az ügyvédek „úgyis százmilliókat keresnek”.

Az efféle sztereotípiák nem képezhetik a jogalkotó szempontjából az adóztatás alapját. A teherbíró-képességet, és a jövedelmi viszonyokat minden esetben egyénenként, nem pedig szakmánként kell vizsgálni.

Magam is találkoztam olyan véleményekkel a szűkebb-tágabb környezetemben, akik sérelmezték, hogy „igazságtalan”, hogy „egy 12 milliót kereső ügyvéd csak havi 50.000 forint adót fizessen”. Nos, ez éppen annyira igazságos, vagy éppen igazságtalan, mint egy évi 12 milliót kereső nemügyvéd esetén. Mi volna éppenséggel a megkülönböztetés alapja? Milyen okból kellene egy ügyvédnek UGYANAKKORA bevétel mellett önmagában az általa folytatott tevékenységi kör fajtája okán egy jóval hátrányosabb adózási nembe tartoznia?

Természetes, hogy a kedvezményes adónemeket a jogalkotó a kisebb jövedelmű vállalkozások számára tartja fent, de ezen szabályozás során elsősorban a bevételi értékhatár meghatározása az, ami kijelöli, hogy kiket tekint „legkisebb gazdasági teljesítményű” vállalkozásnak. E tekintetben azt láthatjuk, hogy az új KATAtv. egyenesen NÖVELTE a bevételi értékhatárt 12-ről 18 millió forintra. Eszerint egy 18 millió forint bevétel alatti vállalkozást ilyennek tekint, mégis egy ennél kisebb, *ad absurdum* semmiféle bevétellel nem rendelkező ügyvéd mégis több közterhet kell – pusztán ügyvédi mivoltánál fogva – viselnie, hiszen ez esetben is köteles évente 1.033.500 forint járulékot megfizetni.

Az, hogy a példában említett évi 12 milliós bevétel adózása megvalósítható-e évi 600 ezer forint adózással, azt nem a tevékenység fajtája alapján kellene meghatározni, hanem generális jelleggel. Úgy gondolom ugyanis, ha már az adózás igazságossága volt a kiindulópont, akkor szerintem ugyanakkora bevétel mellett ugyanazok az adózási lehetőségek illessék meg az „A” vállalkozást, mint „B” vállalkozást. Ellenkező esetben diszkriminációról beszélünk.

Az ugyanis nem lehet a megkülönböztetés alapja, hogy a közvélekedés milyen jövedelmi viszonyokat társít egy adott szakmához. Nem lehet eleve hátrányosabb adózási nemekbe kényszeríteni az ügyvédek pusztán egy sztereotípiája alapján, mondván, hogy „ügyis” jelentős bevétellel rendelkezik, szemben az egyéb nemügyvéd vállalkozásokkal (afféle „argumentum ad lazarum”). Ez az érvelés azonban már ott téves, hogy a példában **ugyanakkora** bevételt veszünk alapul.

Egyébként pedig fontos leszögezni azt a tényt is, hogy félrevezető, sőt valótlan akként beállítani az eddigi helyzetet, mintha eddig „egy tizenkétmillió forintot kereső ügyvéd” mindössze havonta 50.000 forinttal járult hozzá a közterhekhez. Hiszen ha a fennmaradó 950.000 forintot vesszük alapul, azt feltehetőleg jelentős részt fogyasztásra fordította, amivel egyrészt keresletet teremtett, és hozzájárult a nemzetgazdaság növekedésével, másrészt így megfizetett további 256.500 forint általános forgalmi adót. Továbbá vélelmezhetően gépjárművel is rendelkezett, ami után regisztrációs adót, vagyonszerzési illetéket, gépjárműadót, baleseti adót, az üzemanyag után pedig további jövedéki adót fizetett. Mindent összevetve nagyságrendileg, egy elnagyolt becslést alkalmazva **valójában havonta közel 400.000 forinttal járult hozzá a közterhekhez.** Ha pedig fennmaradó bevételének egy részét megtakarította, abból jó eséllyel például állampapírt vásárolt, és ekként szintén a költségvetés stabilitásához járult hozzá.

De csakugyan elmondható általános jelleggel, hogy az ügyvédek általában véve kiemelkedő jövedelmi viszonyokkal rendelkeznek? Nos, ez elsősorban nem jogkérdés, hanem sokkal inkább szociológiai-statisztikai kérdés. Mivel a kormányzat nem szolgáltatott erre nézve adatokat, ezért egyrészt személyes példámra, ismerős kollégák elbeszéléseire, és egykori egyetemi tanáraink elmondására hagyatkozhatok.

Például néhai dr. Földesi Tamás prof. emeritus, a Jogász etika című stúdium keretében a következőképpen ábrázolta a hazai ügyvédség helyzetét. Álláspontja szerint Magyarországon jelenleg az ügyvédség alapvetően három csoportra osztható:

1. „Sztárügyvédek”: körülbelül az ügyvédség mindössze 5-10 %-a, akik valóban kiemelkedő jövedelmi viszonyokkal rendelkeznek, viszont ezek értelemszerűen eddig sem tartoztak a KATA alá.
2. Körülbelül a fele megoszlik olyan ügyvédek között, akik nem keresnek kiemelkedően sokat, de úgy-ahogy megélnek.
3. Körülbelül egyharmaduk pedig komoly megélhetési gondokkal küzd, sokuknak nehézséget okoz a kamarai tagdíj, a havi KATA, az irodabérlet stb. megfizetése is.

Ez azzal függ össze, hogy jelentős túltermelés van az ügyvédi szakmában, ezért a harmadik csoport örül a kötelező kirendelésnek is, mert legalább a minimumot biztosítja számára.

Egy kisebb, alkalmasint vidéki székhelyű egyéni ügyvéd, még kiemelkedő munkavégzés mellett is, apparátus (jelöltek, asszisztens, stb.) nélkül fizikai képtelenség, hogy olyan kiemelkedő jövedelmet tudjon termelni, mint azt a közvélekedés feltételezi. A csakugyan több száz milliós, vagy azt meghaladó ügyvédi irodák pedig értelemszerűen eddig sem választották a KATA-t.

Személyes példáim is ezt a képet erősítik, egyáltalán nem felel meg a valóságnak az a sztereotípia, amelyből a jogalkotó – minden bizonnyal – kiindult, amikor ezen szabályt megalkotta.

Ezen túlmenően arról is érkeztek visszajelzések, hogy az új KATAtv. 2. § 2. bekezdés h) pontjára hivatkozva az adóhatóság még azokat a szünetelő ügyvédeket is elzárja a KATA választása alól, akik jelenleg az Evecv. szerinti vállalkozóként kívánnak működni. Ennek a megkülönböztetésnek pedig már pláne nincsen semmiféle alapja.

Az új KATAtv. „az adópolitikailag preferált személyi kör” meghatározása során teljességgel önkényesen jár el, hiszen ténylegesen nem alkotmányosan elfogadható indokok alapján határozta meg, hogy kik tartozhatnak ebbe az adónembe, és kiknek legyen osztályrésze a „tövis és bojtorján”.

Ez az éles, és önkényes különbségtétel gyakorlatilag a társadalom egyfajta kasztosodásához vezet, amennyiben egyesek, az ún. „preferált személyi kör” jórészt megtarthatja eddigi életminőségét, addig a többiek, az ebből kirekesztettek elbúcsúzhatnak az európai viszonylatban vett középosztálybeli élettől.

A pénzügyminiszter úr beadványában hivatkozik arra, hogy *„számos esetben kifejezetten szenzibilis tulajdonságok - mint például életkor, családi állapot vagy fennálló betegség - is lehet a megkülönböztetés alapja.”* Azonban álláspontom szerint ez az összehasonlítás téves, hiszen ezek a tulajdonságok ténylegesen és szükségképpen befolyásolják a jogalanyok teherbíró-képességét, míg a nyilvántartó hatóság, a képzettség vagy a vállalkozás jellege, illetve elnevezése nem.

Az ilyen önkényes különbségtétel tehát a hátrányos megkülönböztetés tilalmába [Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdése] ütközik, amely az emberi méltósághoz fűződő jogból, mint anyajogból levezethető alapjog. E körben hivatkozom a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatban foglalt jogi érvelésre, melynek megfelelő figyelembe vételét ezúton tisztelettel kérem az Alkotmánybíróságtól.

Mindezen követelmény érvényesítése nem korlátozná érdemben és indokolatlan mértékben az állam adóztatási jogának kereteit, hiszen csak érvényesítené azt az elvet, miszerint adókötelezettség megállapításának az alapját az adózó teherbíró képessége határozza meg. Ez csupán azt a követelményt róná a jogalkotóra, hogy az adónem címzettjeit a bevétel mértéke alapján határozza meg, nem pedig adózási szempontból

teljességgel irreleváns szempontok, pláne nem az adott szakmához kapcsolódó társadalmi közvélekedés alapján.

Tulajdon kisajátítása, megalázó bánásmód

A pénzügyminisztérium érvelése szerint *„téves az indítványozó azon állítása, miszerint az új KATAtv. és a hozzá kapcsolódó szabályozás adóemelését valósított meg, hiszen az adómértékek nem emelkedtek.”*

Megítélésem szerint ez a formalista érvelés téves, hiszen nem csak akkor beszélhetünk *ténylegesen* adóemelésről, amikor az adók mértékei megemelésre kerülnek, hanem **eredményét és hatását tekintve** *ténylegesen* adóemelés az is, amikor az új KATAtv. „a régi KATA alanyok jelentős részének az általános közteherfizetési szabályok hatálya alá terelését” valósítja meg.

Értékelni kell ugyanis, hogy ezek ún. „általános közteherfizetési szabályok”, melynek hatálya alá a támadott jogszabály „áttereli” – többek között – az indítványozót is, adott esetben öt-hatszoros emelkedést jelent a közteherviselési kötelezettség tekintetében. Következésképpen mind az átalányadózásról, mind pedig a KIVA-ról elmondható, hogy minden, csak nem éppen kedvezményes adózási nem. Ennek kapcsán e körben is hivatkozom a fentebb előadott számításra.

Ez az érintettek vonatkozásában kétségkívül adóemelés, még hozzá drasztikus és durva mértékű, amely megítélésem szerint alappal veti fel annak konfiskatív jellegét. Ezt nem pusztán alaki szempontból vizsgálni, hanem értékelni kell, hogy ilyen drasztikus életszínvonal-csökkenés felveti a megélhetés súlyos veszélyeztetését.

Mindenképpen konfiskatív jellegű, hogy egy olyan adónembe terelik át az adózót, amely mellett még bevétel híján, pusztán aktív státusz fenntartása okán is köteles évi 1.033.500 forint járulékot megfizetni.

Nem véletlen, hogy az új KATAtv. az ügyvédség körében számos „becenevet” kapott, ezek közül az egyik, talán jelen eljárásban is szalonképesen megemlíthető: „padlássöprő törvény”.

Ugyan nem tartozik jelen eljárásba annak vizsgálata, hogy az eddigi is az általános adózási szabályok szerinti adózókat eddig is terhelő adók konfiskáló jellegűek lennének-e, megjegyzem ez is érdekes társadalmi vita tárgya lehetne, figyelembe véve pl. a munkaviszonyt terhelő adónemek mértékét, a „szuperbruttó” alapján.

Mindenesetre jelen esetben nem a munkaviszony adózásáról van szó, és egy egyéni vállalkozó érdemben különbözik egy munkavállalótól, így a velük való összehasonlítás jelen esetben téves, és félrevezető. Vállalkozások esetében pedig eddig jellemzően azok tartoztak az általános adózási szabályok hatálya alá, akik a KATA által meghatározott

értékhatárt jóval meghaladó bevétellel rendelkeztek, így esetükben az általános adózási szabályok alapján fizetendő közterhek sem haladták meg a teherbíró képességüket.

A velük való összehasonlítás is azért téves, mert egészen más eleve abba tartozni, mint egyik-pillanatról a másikra államhatalmi kényszerrel átkerülni, így hát az Alkotmánybíróságnak, megítélésem szerint elsősorban a tényleges, az eddig a KATA alá tartozó adózónál jelentkező effektív adóemelés mértékét kell megvizsgálnia, hogy az konfiskatív jellegű-e, és elvárható-e, hogy ilyen rövid felkészülési idő mellett ehhez alkalmazkodni tudjon. Tehát ebből a szempontból nem a többi, eddig sem a KATA szerint adózó vállalkozások által fizetendő közterheket kell összevetni a most „átterelt” vállalkozásokéval, hanem az „átterelt” vállalkozók, tehát az érintett, a jogszabályváltozás következtében effektíven jelentkező, és a korábbi közterherviselés közti különbség mértékét. Mivel ez adott esetben öt-hatszoros mértékű is lehet, megítélésem szerint mindenképpen konfiskatív, megalázó jellegű.

A megalázó bánásmód megítélésem szerint megnyilvánul abban is, hogy jóhiszemű, és az eddigi jogszabályokat megtartó polgároknak egyik pillanatról a másikra azzal kell szembesülniük, hogy olyan jogszabályt alkotnak, amely megélhetésüket súlyosan veszélyezteti. Ezt az állampolgárok úgy élik meg, hogy tehetetlen, eszköztelenek az államhatalmi voluntarizmussal szemben, ki vannak téve annak, hogy becsületes munkával felépített vállalkozásukat ellehetetlenítik, amelyre még csak megfelelő felkészülési időt sem kaptak.

Bírósághoz való fordulás joga, jogorvoslathoz való jog, vállalkozáshoz való jog

Az „amicus curiae” beadvány szerint *„önmagában az a tény, hogy egy ügyvéd az új KATA-tv. adóalanyává nem válhat és az általános szabályok szerint fizet közterheket, sem közvetlenül, sem közvetve nem eredményezi a bírósághoz való fordulás jogának és a jogorvoslathoz való jognak a sérelmét.”*

A beadvány e tekintetben érdemi indokolást nem tartalmaz. Az indítványomban foglaltak értelmében az ügyvédség alkotmányosan is védett funkciója a bírósághoz való fordulás jogának és a jogorvoslathoz való jognak a biztosítása az állampolgárok számára.

Az ügyvédség jelentős hányada eddig a KATA hatálya alá tartozott, ezek jövedelmi viszonyai alapján, a valós teherbíró képességüket, és az elvárhatóságot messze meghaladó, drasztikus effektív adóemeléssel sújtják, felvetik ezen alapjogok legalábbis közvetett sérelmét.

A jogszabály ugyanis a kisebb jövedelmi, jelentősrészt vidéki székhelyű ügyvédek jelentős részének a tönkremenetelét eredményezi, hiszen ilyen mértékű adóztatás

mellett az ügyvédi munkához szükséges feltételek, továbbá egy ügyvéd esetén elvárható életszínvonal biztosítása gyakorlatilag nem lehetséges. A másik út pedig a jogi szolgáltatások árának, a megbízási díjak árának drasztikus megemelése.

Mindkét eset azt eredményezi, hogy különösképpen az amúgy is hátrányosabb helyzetű csoportoknak a bírósághoz való fordulás jogának, és a jogorvoslathoz való joga érdemben sérül. Elérhető, és megfizethető árú szolgáltatást nyújtó ügyvédség híján ugyanis az így hátrányt szenvedő ügyfelek nem, vagy csak nagy nehézségek, és rendkívüli erőfeszítések árán tudnák jogaikat a bíróságok, és a hatóságok előtt érvényesíteni.

Ezen túlmenően hivatkozom arra is, hogy az EJEB gyakorlata alapján az Egyezmény sérelmeként kell értékelni mindazokat az intézkedéseket is, amelyek az ügyvédi hivatás gyakorlóinak pl. gazdasági ellehetetlenítésére irányul, vagy azt eredményezi. E körben hivatkozom az alábbi érvelésre, illetve az EJEB gyakorlatára:

- „The role of lawyers, in light of their position in the justice system, “entails a number of duties, particularly with regard to [lawyers’] conduct”.¹
- “Members of the legal profession ... have a legal and ethical responsibility to uphold and promote the Rule of Law and human rights and to ensure that in carrying out their professional functions they take no measures that would impair the enjoyment of human rights.”²
- In order to effectively carry out this role, **lawyers must not “suffer or be threatened with, prosecution or administrative, economic or other sanction for any action taken in accordance with recognized professional duties, standards and ethics.”**³
- This Court has repeatedly held that “persecution and harassment of members of the legal profession strikes at the very heart of the Convention system.”⁴
- The UN Basic Principles on the Role of Lawyers stress that States have an obligation to “ensure that lawyers ...are able to perform all of their professional functions without intimidation, hindrance, harassment or improper interference; ... and [do] not suffer, or be threatened with, prosecution or administrative, economic or other sanctions for any action taken in accordance with recognized professional duties, standards and ethics.”⁵

Megítélésem szerint az új KATAtv., azzal, hogy az ügyvédséget, kizárólag azok ügyvédi mivoltára tekintettel egy drasztikusan hátrányos adózási rezsimbe tereli, az ügyvédség alkotmányos státuszát, és a jogbiztonságban gyakorolt szerepük közvetlen sérelmét valósítja meg.

¹ *Morice v. France*, ECtHR, GC, Application no. 29369/10, 23 April 2015, para. 133. See also, *Van der Musselle v. Belgium*, ECtHR, Application no. 8919/80, 23 November 1983; *Casado Coca v. Spain*, ECtHR, Application no. 15450/89, 24 February 1994, para. 46; *Steur v. the Netherlands*, Application no. 39657/98, para. 38; *Veraart v. the Netherlands*, Application no. 10807/04, 30 November 2006, para. 51; *Coutant v. France* (dec.), ECtHR, Application no. 17155/03, 24 January 2008; and *Kiprianou v Cyprus*, op. cit., para. 173.

² Principle no. 13, ICJ 2008 Declaration.

³ Article 16(c), UN Basic Principles on the Role of Lawyers

⁴ *Annagi Hajibeyli v Azerbaijan*, ECtHR, Application no. 2204/11, 22 October 2015, para. 68.

⁵ Article 16, UN Basic Principles on the Role of Lawyers.

Az indítványozó harmadlagos kérelme, a felkészülési idő hiánya

Indítványomban hivatkoztam arra, hogy a kihirdetést követő hat hét, továbbá az adóév közepén való hatályba léptetés sérti a megfelelő felkészülési idő elvét, amely a jogbiztonság, és így a jogállamiság elvének fontos eleme. Erre hivatkozva kértem a Tisztelt Alkotmánybíróságtól az új KATAtv.-t hatályba léptető rendelkezéseinek megsemmisítését.

Mivel az adózó és az állam közt az adónemek tekintetében egyfajta folyamatos jogviszony áll fenn, e körben hivatkozom az 349/B/2001. AB határozatban, dr. Kiss László alkotmánybíró különvéleményében foglaltakra, melynek megfelelő figyelembe vételét ezúton kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságtól.

A pénzügyminiszter úr „amicus curiae” beadványában ennek kapcsán az alábbi három ellenérvet sorolja fel:

1. „Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Gst.) 32. §-a alapján fizetési kötelezettséget megállapító, fizetésre kötelezettek körét bővítő, a fizetési kötelezettség terhét növelő, a kedvezményt, mentességet megszüntető vagy korlátozó jogszabály kihirdetése és hatálybalépése között legalább 30 napnak el kell telnie. Figyelemmel arra, hogy az új KA TAtv. 2022. július 18-án került kihirdetésre és az adófizetési kötelezettséget megállapító szakaszai 2022. szeptember 1-jén léptek hatályba, egyértelműen megállapítható, hogy a felkészülési idő vonatkozásában teljesülnek a Gst. hivatkozott rendelkezésében foglaltak, mivel az eltelt időintervallum meghaladja a minimálisan meghatározott 30 napot.”

Azonban a Gst. 32. §-ban meghatározott „legalább 30 napos” szabály egyértelműen nem köti az Alkotmánybíróságot, mi több, jelen ügyben egyáltalán nem is irányadó erre nézve. A „megfelelő felkészülési idő” teljesüléséhez nem elegendő önmagában egy az Alaptörvénynél alacsonyabb szintű jogszabályban foglalt minimális határidő megtartása. Az Alkotmánybíróságnak egy jogszabály Alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az eset összes körülményeit egyedileg, az adott jogszabály vonatkozásában kell megvizsgálnia, hogy az adott jogszabály kihirdetés és hatálybalépése közti idő elégséges-e a jogszabály címzettjei számára, hogy felkészülhessenek az új jogszabályi környezetre.

Jelen ügyben ennek kapcsán megállapítható, hogy a július 18. és a szeptember 1. közti időszak egyértelműen nem felel meg ennek a kritériumnak.

Először is nemzetközi összehasonlításban is példátlan, hogy folyó adóév kellős közepén az adózókra nézve, ilyen súlyosan hátrányos adójogszabály-módosítás kerül bevezetésre. Adózási szempontból alapelv, hogy adóévekben gondolkodnak a

vállalkozások, tevékenységük megkezdése során legalább egy teljes adóévre nézve szükséges tervezni.

Az adójogszabályok módosítása kapcsán minimum elvárás a jogalkotóval szemben, hogy arra ne az adóév közepén, hanem a következő adóévre előre, tervezhetően kerüljön sor. Nem csak a jogalanyok, hanem a jogalkalmazó állami adószervek miatt sem mellékes szempont ez, amelyet a jogalkotó jelen esetben teljességgel figyelmen kívül hagyott.

Figyelemmel az érintettek rendkívül nagy számára, és arra, hogy jórészt alacsonyabb fokú számviteli, és adózási ismeretekkel rendelkező kisvállalkozásokról van szó, kétségkívül nem felel meg ez a rendkívül rövid időszak a megfelelő felkészülési idő követelményének.

A tapasztalatokból elmondható, hogy az évközbeni adójogszabály-változás egyfajta káoszt okozott nem csak az érintett vállalkozások, de a könyvelők, sőt bizonyos fokig az adóhatóság ügyintézésében is.

2. „Mivel az új adónem hatálya alá való bejelentkezés átmeneti rendelkezés alapján 2022. augusztus 1-jétől lehetséges, ezért szükséges az adóalanyiség keletkezésével és megszűnésével kapcsolatos rendelkezések korábbi, 2022. szeptember 1. előtti hatályba léptetése.”

Az „amicus curiae” beadványban foglalt ezen indokolás megítélésem szerint logikailag teljesen értelmezhetetlen. Először is, az azt a szabályt, hogy már augusztus 1-jétől be lehet jelentkezni az új adónem hatálya alá, szintúgy az új Katatv., illetve általam támadott 14. §-a állapította meg, és szintúgy felveti az Alaptörvény-ellenességet. Ez logikailag egy körkörös évelésnek (*petitio principii, circulus vitiosus*) minősül.

Másrészt a logikai összefüggés sem állapítható meg: azért, mert be lehetett jelentkezni már augusztus 1-jén, ugyan miért következne logikailag az, hogy **„szükséges”**, hogy már szeptember 1-jén hatályba lépjen?

3. „A Kormány - a panasz benyújtása óta - a közkereseti társaság, a betéti társaság, az egyéni cég és az ügyvédi iroda adminisztrációs terheit és költségeit is jelentősen csökkentette.” „A nyitómérleg az egyes egyszerűsített közteherviselést lehetővé tévő rendelkezések alkalmazásáról szóló 297/2022. (VIII. 9.) Korm. rendelet 3. §-ának előírása alapján mentesül a könyvvizsgálati kötelezettség alól.”

Az, hogy a nevezett kormányrendelet ha nem is jelentősen, de némileg csakugyan csökkentette az érintettek egy részének (!) adminisztrációs terheit, nem befolyásolja azt a tényt, hogy magában a jogszabályban rögzített, a július 18. és a szeptember 1-je közt eltelt idő nyilvánvalóan nem felel meg a jogbiztonság követelményének.

Összefoglaló vélemény

Megítélésem szerint a fentebb foglalt érvelés alapján az „amicus curiae” beadványban foglalt, releváns alkotmányjogi érvelés nem helytálló, mi több, számos vonatkozásban épphogy „megfordítható”.

A Pénzügyminisztérium azon érvelése, miszerint az új KATAtv. megsemmisítése esetén pótlólagos jogalkotásra lenne szükség, nem helytálló, hiszen ez alapján szinte semmilyen jogszabályt nem lehetne megsemmisíteni. A kormányzat éppen azért rendelkezik erre a megfelelő szakapparátussal, hogy szükség esetén a jogszabálytervezeteket elő tudják készíteni, amely egy az indítványozó kérelmének helyt adó alkotmánybíróági határozat birtokában amúgy sem okozhatna különösebb nehézséget, hiszen az a megtartandó alkotmányos kritériumokat értelemszerűen rögzítené.

Az pedig, hogy valaki már bejelentkezett az új KATAtv. hatálya alá, nem tekinthető legitim érvnek az Alaptörvény-ellenesség megállapítása ellenében, hiszen a jogalkotó éppen így hozta kényszerhelyzetbe az érintetteket, hogy már akkor hatályba lépett a jogszabály, amikor az Alkotmánybíróság ítélkezési szünetet tartott.

A fentiek alapján kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság kérelmeimnek lehetőség szerint adjon helyt.

Az Abtv. 57. § (1a) bekezdése és 68. §-a alapján a jövőre nézve sem járulok hozzá ahhoz, hogy az Alkotmánybíróság a személyes adataimat nyilvánosságra hozza. Kérem, hogy a jelen beadványomban szereplő személyes adataim nyilvánosságra hozatalát mellőzze a T. Alkotmánybíróság.

Kelt: 2022.10.04.

Tisztelettel:

indítványozó